

عید غدیر خم و ولایت امام علی علیه السلام

گزیده ای از خطبه غدیر

داستان غدیر

حمد و ثنای الهی

حمد و سپاس خدایی را که در یگانگی خود بلند مرتبه، و در تنهایی و فرد بودنش نزدیک است. در قدرت و سلطه خود با جلال و در ارکان خود عظیم است. علم او به همه چیز احاطه دارد در حالی که در جای خود است، و همه مخلوقات با قدرت و برهان خود تحت سیطره دارد. همیشه مورد سپاس بوده و همچنان مورد ستایش خواهد بود. صاحب عظمتی که از بین رفتنی نیست. ابتدا کننده و بازگرداننده اوست و هر کاری به سویی او باز می‌گردد. به وجود آورنده بالا برده شده‌ها (آسمان‌ها و افلاک) و پهن کننده گسترده‌ها (زمین). یگانه حکمران زمین‌ها و آسمان‌ها، پاک و منزّه و تسبیح شده، پروردگار ملائکه و روح، تفضل کننده بر همه آنچه خلق کرده، و لطف کننده بر هر آنچه به وجود آورده است.

هر چشمی زیر نظر اوست ولی چشم‌ها او را نمی‌بینند. کرم کننده و بردبار و تحمل کننده است. رحمت او همه چیز را فرا گرفته و با نعمت خود بر همه آنها منت گذارده است. در انتقام گرفتن خود عجله نمی‌کند و به آنچه از عذابش که مستحق آنند مبادرت نمی‌ورزد. باطن‌ها و سریره‌ها را می‌فهمد و ضمائر را می‌داند، و پنهان‌ها بر او مخفی نمی‌ماند و مخفی‌ها بر او مشتبه نمی‌شود. او راست احاطه بر هر چیزی و غلبه بر همه چیز و قوت در هر چیزی و قدرت بر هر چیزی، و مانند او شیئی نیست. اوست به وجود آورنده شی (چیز) هنگامی که چیزی نبود. دائم و زنده است، و به قسط و عدل قائم است. خداوندی جز او که با عزت و حکیم است نیست. بالاتر از آن است که چشمها او را درک کنند ولی او چشمها را درک می‌کند و او لطف کننده و آگاه است. هیچکس نمی‌تواند با دیدن به صفت او راه یابد، و کسی به چگونگی او از سر و آشکار دست نمی‌یابد، مگر به آنچه خود خداوند عزوجل راهنمایی کرده است.

گواهی می‌دهم به او که اوست خدا، خدایی که قدس و پاکی و منزّه بودن او روزگار را پر کرده است. او که نورش ابدیت را فرا گرفته است. او که دستورش را بدون مشورت مشورت کننده ای اجرا می‌کند و در تقدیرش شریک ندارد و در تدبیرش کمک نمی‌شود. آنچه ایجاد کرده بدون نمونه و مثالی تصویر نموده و آنچه خلق کرده بدون کمک از کسی و بدون زحمت و بدون احتیاج به فکر و حيله خلق کرده است. آنها را ایجاد کرد پس به وجود آمدند و خلق کرد پس ظاهر شدند. پس اوست خدایی که جز او خدایی نیست. صنعت او محکم و کار او زیباست.

عادلی که ظلم نمی‌کند و کرم کننده ای که کارها به سویی او باز می‌گردد. شهادت می‌دهم اوست خدایی که همه چیز در مقابل عظمت او تواضع کرده و همه چیز در مقابل عزت او ذلیل شده و همه چیز در برابر قدرت او سر تسلیم فرود آورده و همه چیز در برابر هیبت او خاضع شده‌اند. پادشاه پادشاهان و گرداننده افلاک و مسخر کننده آفتاب و ماه، که همه با زمان تعیین شده در حرکت هستند. شب را بر روی روز و روز را بر روی شب می‌گرداند، که به سرعت در پی آن می‌رود. در هم شکننده هر زور گوی با عناد، و هلاک کننده هر شیطان سر پیچ و متمرّد. برای او ضدی و همراه او معارضی نبوده است. یکتا و بی‌نیاز است.

زاییده نشده و نمی‌زاید، و برای او هیچ همتایی نیست. خدای یگانه و پروردگار با عظمت. می‌خواهد پس به انجام می‌رساند، و اراده می‌کند پس مقدر می‌نماید، و می‌داند پس به شماره می‌آورد. می‌میراند و زنده می‌کند، فقیر می‌کند و غنی می‌نماید، می‌خندانند و می‌گریانند، نزدیک می‌کند و دور می‌نماید، منع می‌کند و عطا می‌نماید.

پادشاهی از آن او و حمد و سپاس برای اوست. خیر به دست اوست و او بر هر چیزی قادر است. شب را در روز و روز را در شب فرو می‌برد. نیست خدایی جز او که با عزت و آزرزنده است. اجابت کننده دعا، بسیار عطا کننده دعا، بسیار عطا کننده، شمارنده نفس‌ها و پروردگار جن و بشر، که هیچ امری بر او مشکل نمی‌شود، و فریاد دادرها و احوال منضجر نمی‌کند، و اصرار اصرار کنندگانش او را خسته نمی‌نماید. نگهدارنده صالحین و موفق کننده رستگاران و صاحب اختیار مومنان و پروردگار عالمیان.

خدایی که از آنچه خلق کرده مستحق است که او را در هر حالی شکر و سپاس گویند. او را سپاس بسیار می‌گویم و دائماً شکر می‌نمایم، چه در آسایش و چه در گرفتاری، چه در حال شدت و چه در حال آرامش. و به او و ملائکه اش و کتاب‌ها و پیامبرانش ایمان می‌آورم. دستور او را گوش می‌دهم و اطاعت می‌نمایم و به آنچه او را راضی می‌کند مبادرت می‌ورزم و در مقابل مقدرات او تسلیم می‌شوم به عنوان رغبت در اطاعت او و ترس از عقوبت او، چرا که اوست خدایی که نمی‌تواند از مکر او در امان بود و از ظلم او هم ترس نداریم (یعنی ظلم نمی‌کند).

فرمان الهی برای مطلبی مهم

برای خداوند بر نفس خود به عنوان بندگی او اقرار می‌کنم، و شهادت می‌دهم برای او به پروردگاری، و آنچه به من وحی نموده ادعا می‌نمایم از ترس آنکه مبدا اگر انجام ندهم عذابی از او بر من فرود آید که هیچکس نتواند آن را دفع کند، هر چند که حيله عظیمی بکار بندد و دوستی او خالص باشد. نیست خدایی جز او. زیرا خداوند به من اعلام فرموده که اگر آنچه در حق علی بر من نازل نموده ابلاغ نکنم رسالت او را نرسانده‌ام، و برای من حفظ از شر مردم را ضمانت نموده و خدا کفایت کننده و کریم است. خداوند به من چنین وحی کرده است: ای پیامبر ابلاغ کن آنچه از طرف پروردگارت بر تو نازل شده &ndash؛ درباره علی، یعنی خلافت علی بن ابی طالب &ndash؛ و اگر انجام ندهی رسالت او را

نرسانده ای، و خداوند تو را از مردم حفظ می کند.

ای مردم! من در رساندن آنچه خداوند بر من نازل کرده کوتاهی نکردم، و من سبب نزول این آیه را برای شما بیان می کنم: جبرئیل سه مرتبه بر من نازل شد و از طرف خداوند سلام - که او سلام است - مرا مامور کرد که در این اجتماع بیا خیزم و بر هر سفید و سیاهی اعلام کنم که: علی بن ابی طالب برادر من و وصی من و جانشین من بر امام و امام بعد از من است. نسبت او به من همانند هارون به موسی است جز اینکه پیامبری بعد از من نیست. و او صاحب اختیار شما بعد از خدا و رسولش است.

و خداوند این آیه از کتابش را بر من نازل کرده است: صاحب اختیار شما خدا و رسولش هستند و کسانی که ایمان آورده و نماز را بپا می دارند و در حال رکوع زکات می دهند. و علی بن ابی طالب است که نماز را بپا داشته و در حال رکوع زکات داده و در حال خداوند عزوجل را قصد می کند. من از جبرئیل در خواست کردم از خدا بخواهد تا مرا ابلاغ این مهم معاف بدارد، زیرا از کمی متقین و زیادی منافقین و فساد ملامت کنندگان و حیل های مسخره کنندگان اسلام اطلاع دارم، کسانی که خداوند در کتابش آنان را چنین توصیف کرده است که با زبانهای می گویند آنچه در قلبهایشان نیست، و این کار را سهل می شمارند در حالی که نزد خداوند عظیم است.

همچنین به خاطر اینکه منافقین بارها مرا اذیت کرده اند تا آنجا که مرا اذن نامیدند، و گمان کردند که من چنین هستم به خاطر ملازمت بسیار علی با من و توجه « گوش دهنده بر هر حرفی » من به او و تمایل او و قبولشاز من، تا آنکه خداوند عزوجل در این باره چنین نازل کرد:

از آنان کسانی هستند که پیامبر را اذیت می کنند و می گویند او اذن «گوش دهنده به هر حرفی» است، بگو: گوش است - بر ضد کسانی که گمان می کنند او اذن است- و برای خود خیر است، به خدا ایمان می آورد و در مقابل مومنین اظهار تواضع و احترام می نماید، و برای کسانی از شما که ایمان آورده اند رحمت است؛ و کسانی که پیامبر را اذیت می کنند عذاب درد ناکی در انتظارشان است. اگر من بخواهم گویندگان این نسبت اذن را نام ببرم می توانم، و اگر بخواهم به شخص آنها اشاره کنم می نمایم، و اگر بخواهم با علائم آنها را معرفی کنم می توانم، ولی به خدا قسم من در کار آنان با بزرگواری رفتار کرده ام. بعد از همه اینها، خداوند از من راضی نمی شود مگر آنچه در حق علی بر من نازل کرده ابلاغ نمایم. ای پیامبر برسان آنچه - در حق علی- از پروردگارت بر تو نازل شده و اگر انجام ندهی رسالت او را نرسانده ای، و خداوند تو را از مردم حفظ می کند.

اعلان رسمی ولایت و امامت دوازده امام علیهم السلام

ای مردم! این مطلب را درباره او بدانید و بفهمید، و بدانید که خداوند او را برای شما صاحب اختیار و امامی قرار داده که اطاعتش را واجب نموده است بر مجاهدین و انصار بر تابعین آنان به نیکی، و بر روستایی و شهری، و بر جمعی و عربی، و بر آزاد و بنده، و بر بزرگ و کوچک، و بر سفید و سیاه، بر هر یکتاپرستی حکم او اجرا شونده و کلام او مورد عمل و امر او نافذ است. هر کس با او مخالفت کند ملعون است، و هر کس تابع او باشد و او را تصدیق نماید مورد رحمت الهی است. خداوند او را و هر کس را که از او بشنود و او را اطاعت کند آمرزیده است.

ای مردم! این آخرین باری است که در چنین اجتماعی بپا می ایستم. پس بشنوید و اطاعت کنید و در مقابل امر پروردگارتان سر تسلیم فرود آورید، چرا که خداوند عزوجل صاحب اختیار شما و معبود شماست، و بعد از خداوند رسولش و پیامبرش که شما را مخاطب قرار داده، و بعد از من علی صاحب اختیار شما و امام شما به امر خداوند است، و بعد از او امامت در نسل من از فرزندان اوست تا روزی که خدا و رسولش را ملاقات خواهید کرد. حلالی نیست مگر آنچه خدا و رسولش و امامان حلال کرده باشند، و حرامی نیست مگر آنچه خدا و رسولش و امامان بر شما حرام کرده باشند. خدای عزوجل حلال و حرام را به من شناسانده است، و آنچه پروردگارم از کتابش و حلال و حرامش به من آموخته به او سپرده ام.

ای مردم! علی را (بر دیگران) فضیلت دهید. هیچ علمی نیست مگر آنکه خداوند آن را در من جمع کرده است، و هر علمی را که آموخته ام در امام المتقین جمع نموده ام، و هیچ علمی نیست مگر آنکه آن را به علی آموخته ام. اوست امام مبین که خداوند در سوره یس ذکر کرده است: و هر چیزی را در امام مبین جمع کردیم.

ای مردم! از علی به سویی دیگری گمراه نشوید، و از او روی بر مگردانید و از ولایت او سر باز نزنید. اوست که به حق هدایت نموده و از آن نهی می نماید، و در راه خدا سرزنش ملامت کننده ای او را مانع نمی شود. علی اول کسی است که به خدا و رسولش ایمان آورد و هیچکس در ایمان به من بر او سبقت نگرفت. اوست که با جان خود در راه رسول خدا فداکاری کرد. اوست که با پیامبر خدا بود در حالی که هیچکس از مردان همراه او خدا را عبادت نمی کرد. از طرف خداوند به او امر کردم که در خوابگاه من بخوابد، او هم در حالی که جاننش را فدای من کرده بود در جای من خوابید.

ای مردم! او را فضیلت دهید که خدا او را فضیلت داده است، و او را قبول کنید که خداوند او را منصوب نموده است. ای مردم! او از طرف خداوند امام است، و هر کس ولایت او را انکار کند خداوند هرگز توبه اش را نمی پذیرد و او را نمی بخشد، حتمی است بر خداوند که با کسی که با او مخالفت نماید چنین کند و او را به عذابی شدید تا ابدیت تا آخر روزگار معذب نماید. پس بپرهیزید از اینکه با او مخالفت کنید و گرفتار آتشی شوید که آتشگیره آن مردم و سنگ ها هستند و برای کافران آماده شده است.

ای مردم! به خدا قسم پیامبران و رسولان پیشین به ه من بشارت داده اند، و من به خدا قسم خاتم پیامبران و مرسلین و حجت بر همه مخلوقین از اهل آسمان ها و زمین ها هستم. هر کس در این مطالب شک کند مانند کفر جاهلیت اول کفار شده است؛ و هر کس در چیزی از این گفتار من شک کند در همه ی آنچه بر من نازل شده شک کرده است، و هر کس در یکی از امامان شک کند در همه آنها شک کرده است، و شک کننده درباره ما در آتش است.

ای مردم! خداوند این فضیلت را بر من ارزانی داشته که متنی از او بر من و احسانی از جانب او به سویی من است. خدایی جز او نیست. حمد و سپاس از من بر او تا ابدیت و تا

آخر روزگار و در هر حال. ای مردم! علی را فضیلت دهید که او افضل مردم بعد از من از مرد و زن است تا مادامی که خداوند روزی را نازل می کند و خلق باقی هستند. ملعون است ملعون است. مورد غضب است مورد غضب است کسی که این گفتار مرا رد هرکس: « کند و با آن موافق نباشد. بدانید که جبرئیل از جانب خداوند این خبر را برای من آورده است و می گوید هر کس ببیند برای فردا چه پیش فرستاده. » با علی دشمنی کند و ولایت او را نپذیرد لعنت و غضب من بر او باد است. از خدا بترسد که با علی مخالفت کنید و در نتیجه قدمی بعد از ثابت بودن آن بلغزد، خداوند از آنچه انجام می دهید آگاه است.

ای مردم! علی «جنب الله» است که خداوند در کتاب عزیزش ذکر کرده و درباره کسیکه با او مخالفت کند فرموده است: ای حسرت بر آنچه درباره جنب خداوند تفریط و کوتاهی کردم. ای مردم! در قرآن تدبیر نمایید و آیات آن را بفهمید و در محکمت آن نظر کنید و به دنبال متشابه آن نروید. به خدا قسم، باطن آن را برای شما بیان نمی کند و تفسیرش را برایتان روشن نمی کند مگر این شخصی که دست او را می گیرم و او را به سوی خود بالا می برم و بازوی او را می گیرم و با دو دستم او را بلند می کنم و به شما می فهمانم که هر کس من صاحب اختیار اویم این علی صاحب اختیار اوست و او علی بن ابی طالب برادر و جانشین من است، و ولایت او از خداوند عزوجل است که بر من نازل کرده است.

ای مردم! علی و پاکان از فرزندانم از نسل او ثقل اصغرند و قرآن ثقل اکبر است. هر یک از این دو از دیگری خبر می دهد و با هم موافق هستند. آنها از یکدیگر جدا نمی شوند تا بر سر حوضکوثر بر من وارد شوند. بدانید که آنان امین های خداوند بین مردم و حاکمان او در زمین هستند. بدانید که من ادا نمودم، بدانید که من ابلاغ کردم، بدانید که من شنوایم، بدانید که من روشن نمودم، بدانید که خداوند فرموده است و من از جانب خداوند عزوجل می گویم، بدانید که امیرالمومنینی جز این برادرم نیست. بدانید که امیرالمومنین بودن بعد از من برای احدی جز او حلال نیست.

بلند کردن دست امیرالمومنین (علیه السلام) توسط رسول خدا (صلی الله علیه و اله)

سپس پیامبر صلی الله علیه و اله و سلم دستش را بر بازوی علی علیه السلام زدند و آن حضرت را بلند کردند. و این در حالی بود که امیرالمومنین علیه السلام از زمانی که پیامبر صلی الله علیه و اله و سلم بر فراز منبر آمده بودند یک پله پایین تر از مکان حضرت ایستاده بودند و نسبت به صورت حضرت به طرف راست مایل بود که گویی هر دو در یک مکان ایستاده اند. پس پیامبر صلی الله علیه و اله و سلم با دستشان ایشان را بلند کردند و هر دو دست را به سوی آسمان باز نمودند و علی علیه السلام را از جا بلند نمودند تا حدی که پای ایشان موازی زانوی پیامبر صلی الله علیه و اله و سلم رسید. سپس فرمودند: ای مردم! این علی است برادر من و وصی من و جامع علم من، و جانشین من در امتم بر آنان که به من ایمان آورده اند، و جانشین من در تفسیر کتاب خداوند عزوجل و دعوت به آن و عمل کننده به آنچه او را راضی می کند، و جنگ کننده با دشمنان خدا و دوستی کننده بر اطاعت او و نهی کننده از معصیت او. اوست خلیفه رسول خدا، و اوست امیرالمومنین و امام هدایت کننده از طرف خداوند، و اوست قاتل ناکتین و قاسطین و مارقین به امر خداوند.

خداوند می فرماید: سخن در پیشگاه من تغییر نمی پذیرد. پرودگارا، به امر تو می گویم: خداوند دوست بدار هر کس علی را دوست بدارد و دشمن بدار هر کس علی را دشمن بدارد، و یاری کن هر کس علی را یاری کند و خوار کن هر کس علی را خوار کند، و لعنت نما هر کس علی را انکار کند و غضب نما بر هر کس که حق علی را انکار نماید. پرودگارا، تو هنگام روشن شدن این مطلب و منصوب نمودن علی در این روز، این آیه را درباره او نازل کردی: امروز دین شما را برایتان کامل نمودم و نعمت خود را بر شما تمام کردم و اسلام را به عنوان دین شما راضی شدم. فرمودی: دین نزد خدا اسلام است و فرمودی: هر کس دینی غیر از اسلام انتخاب کند هرگز از او قبول نخواهد شد و او در آخرت از زیانکاران خواهد بود. پرودگارا، تو را شاهد می گیرم که من ابلاغ نمودم.